SPOLEČNOST SAZKA A MEDIÁLNÍ MANTRY

fakta a mýty v kauze ATAK NA SAZKU

V souvislosti s výroky expremiéra, exposlance a předsedy ODS Mirka Topolánka vůči společnosti SAZKA vznikla celá řada reakcí, úvah, tvrzení, hrozeb i prorockých věšteb. Tyto zprvu nenápadné náznaky expremiéra, že SAZKA po něm „jde", přes zprávy, že M. Topolánek zadal Bezpečnostní informační službě úkol SAZKU monitorovat a SAZKA že je „bezpečnostním rizikem" až po expremiérovo prohlášení z pátku 16. října 2009, kde již nevybíravým způsobem obviňuje společnost SAZKA z megalomanství, selhání, nekompetentnosti a dalšího desatera hříchů – už bez jakýchkoli servítků. Situaci rozebírají politici, novináři, mluvčí politických stran a úřadů včetně tajných služeb, diskutují stovky surfařů na internetu.

SAZKA je monopolní (státem posvěcený či dokonce vlastněný) moloch, ovládaný všemocným A. Hušákem.

Akciová společnost SAZKA však patří sto procenty občanským sdružením, působícím v tělovýchově a sportu, jedná se o 9 subjektů s řádně volenými orgány a demokratickými mechanismy dle platných zákonů ČR. Doktoru Hušákovi ani nikomu jinému z fyzických osob nepatří ani jediná akcie, je najatým manažerem plnícím vůli akcionářů.

SAZKA kontroluje zhruba 6-8% herního průmyslu (to opravdu neznamená monopol) a v některých oblastech tzv. hazardu patří dokonce mezi páté, desáté, i nulté hráče na trhu – např. v silné oblasti kurzových sázek nebo výherních hracích přístrojů, o kasinových hrách ani nemluvě. O dalších stovkách subjektů na herním poli se však nehovoří, z třiceti miliard ročního zisku přitom pobírají přes 28 miliard. Existují vůbec?

SAZKA je obrovským (možná jediným) lobbistou herního průmyslu a parlament (senát, vládu, ministerstva) vodí jako loutky na provázku a vyvrací vlády z kořenů.

Ministerští úředníci versus SAZKA

Tuto letitou mantru podpořil v poslední době právě Mirek Topolánek, ale i řada dalších politiků. Bezpečnostní informační služba podle informací internetového serveru Aktuálně.cz dokonce vyhodnotila vztahy SAZKY s některými státními úředníky jako „bezpečnostní riziko", ale vzápětí se dozvídáme, že mělo jít o vedoucí úředníky ministerstva financí – odboru státního dozoru nad loteriemi. Společnost SAZKA potvrzuje, že s těmito úředníky je dokonce – a překvapivé to může být pouze pro ty, kdo neznají loterní zákon – v každodenním styku a toto jí zákon výslovně ukládá, neboť tito pracovníci ze své funkce nejen vydávají všechna povolení sázkových her, schvalují herní plány, ale denně také dozorují všechny losovací akty od Sportky až po hru Šťastných 10. Loterní zákon SAZCE nařizuje vyvolávat „bezpečnostní riziko"?! To zní příliš absurdně. A jakýkoli vnější vliv na personální politiku ministerstva samo ministerstvo ústy svého mluvčího striktně odmítlo. Museli bychom ovlivňovat přímo ministra financí, netušíme, kterého a takovou spekulaci odmítáme.

Razantní akce proti SAZCE

Internetový server Aktuálně.cz dokonce tvrdí, že, citujme: „Bývalý premiér Mirek Topolánek a jeho ministr školství Ondřej Liška v tichosti a naprostém utajení připravovali razantní akci proti managementu společnosti Sazka. Topolánek kvůli tomu ještě coby ministerský předseda dokonce zadal speciální úkol tajné službě, která aktivity firmy detailně sledovala." Není od věci si připomenout, že jakýkoli člen vlády nemůže ze zákona pověřovat BIS úkoly, ale pouze vláda jako celek nebo prezident republiky. Exministr Ondřej Liška potvrdil v jednom rozhovoru, že takový úkol vláda BIS nezadala a potvrzují to nepřímo i jiní ministři. Pak ovšem zůstává ve vzduchu otázka: Lže expremiér Topolánek, že takový úkol nikdy BIS nezadal, nebo server Aktuálně.cz? V této souvislosti vyzvala společnost SAZKA server Aktuálně.cz k zastavení šíření těchto zpráv a zároveň se obrátila na předsedu vlády České republiky, předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a jeho prostřednictvím na stálou komisi pro kontrolu činnosti BIS se žádostí o prošetření této věci.

Nejsilnější tvrzení vypustil do světa exministr Ondřej Liška: „Naše vláda hazardu nepřála,... její pád s tím mohl souviset". Byla to však právě společnost SAZKA, která prakticky nepřetržitě od přijetí v roce 1990 volá po nápravě, zpřísnění a regulaci tohoto skutečně velmi nebezpečného oboru podnikání. Je s podivem, že na všechny varovné signály nám bylo – určitě po celá devadesátá léta a počátek nového století - odpovídáno s tvrdošíjnou umíněností, a to právě nejhlasitěji z politických kruhů, že hazard je přeci naprosto „normální" sférou podnikání jako např. pečení housek. Každý, kdo o hazardu něco ví, však tuší, že o žádné normální podnikání nejde a že např. pyramidové hry (což je hazard par excellence) způsobily v Albánii ne tak dávno ožebračení rozsáhlých vrstev obyvatel, nepokoje, povstání a svržení vlády. Což by připečené housky jistě nedokázaly. Teprve nedávno, pod tlakem rozmáhajícího se gamblerství, geometrického růstu počtu casin, heren a sportbarů politici zjišťují, že vypustili z láhve džina. A kyvadlo názorů se od „bohulibé pekařiny" vychyluje na zcela opačnou stranu „totálně zdanit, zničit, rozehnat, odebrat licence", viz M. Topolánek na Rádio Česko: „Kdyby šla odebrat licence, já bych to udělal". - Komu? No jistěže té SAZCE, která volala léta po přísné regulaci, která se již roky řídí vlastním kodexem s exaktními postupy proti patologickému hráčství a zavádí (často jako jediná v celém odvětví) a hlavně dodržuje řadu omezení, která ji v konkurenčním boji znevýhodňují.

Společnost SAZKA skutečně hájí zájmy svých vlastníků a především s pomocí majitelů akcií, čili sportovních sdružení lobbuje, říkejme raději vysvětluje a zdůvodňuje, poslancům své názory. Problematika herního průmyslu skutečně není jednoduchá a líbivá hesla o milionových poplatcích, radikálním zvýšení zdanění či populistických zákazech en bloc mohou skutečně napáchat jen nedozírné škody včetně zhroucení celého oboru a rozvoje černého trhu a internetového přeshraničního sázení.

SAZKA neplní svůj účel, nepodporuje sport, ale místo posílání peněz na veřejně prospěšné účely splácí „předraženou" arenu v Praze.

Vysočanská arena – když stát ptáčka lapá, pěkně mu zpívá

I tuto mantru přiživil významně v posledních dnech M. Topolánek (např. v Rádiu Česko: „Sazka je podnik, který je špatně nastaven. Výstavbou haly vyčerpává potenciál, který má být orientován na sport".).

V době, kdy se rozhodovalo o výstavbě víceúčelové haly v Praze, mluvili však představitelé státu zcela jinak. A také něco zcela jiného akcionářům SAZKY potvrzovali a slibovali. A to něco je ke smůle M. Topolánka na papíře. Ministerstvo financí ČR potvrdilo a to dokonce přímo v povolení, vystaveném SAZCE, že výstavba arény je veřejně prospěšným účelem a je ji možno splácet z výtěžku, tedy přesně v loterním zákoně definované kategorii. Jinak by výstavbu areny akcionáři nikdy neodsouhlasili, protože jiný zdroj financování ani nepřicházel v úvahu. Jestli chce ovšem M. Topolánek říci, že financování výstavby a provozu jakékoli arény, haly, stadionu, tělocvičny či kurtu v Česku není veřejně prospěšným účelem, pak je na místě se zeptat, co splňuje jeho představy o veřejně prospěšné činnosti.

SAZKA tak, jak má státem povoleno a schváleno, umořuje z části těchto peněz i dluhopisy, vydané k výstavbě haly. Snaha vzbudit ve veřejnosti zdání, že jde o něco podvodného, o co je sport okrádán, je tedy zcela mylná.

Sliby – chyby

Naopak je třeba říci, že to byl stát, kdo zasazoval SAZCE jednu ránu za druhou. Ani o jedné z těchto ran však M. Topolánek nehovoří. Vysočanská arena nedostala nikdy od státu ani korunu. Přesto je provozně již dnes v černých číslech, s bohatým a s evropskými arenami plně srovnatelným programem.

Vláda dokonce ihned ústy tehdejšího premiéra odmítla jen garantovat úvěr na halu (čili nikoli dát peníze, ale pouze ručit v případě problémů), čímž samozřejmě úvěr akcionářům SAZKA bolestivě zdražila. To však nebylo vše. Arena měla být financována ze zisků sítě videoterminálů, o tom byli představitelé státu informováni, licence měla být udělena pouze naší společnosti – takový model je v zahraničí zcela běžný (konečně by tedy došlo na mantru typu: SAZKA má monopol). Stát však vzápětí udělil několik desítek(!) licencí konkurenci a dokonce licencí, které nikdy nesplňovaly náročné technické podmínky VLT přístrojů, čili byly jejich podvodnými – a bezpečnostně nepřijatelnými – variantami. Ale samozřejmě podstatně levnějšími, čili s obrovskou konkurenční výhodou. A přišla další, rozhodující rána.

Na Sazku byla uvalena DPH i na dosud osvobozené kategorie. Tato změna zákona znamenala pro naše akcionáře čistou ztrátu zisku v řádu kolem 300 milionů ročně. To byla „odměna" za to, že akcionáři SAZKY dali České republice a Praze jednu z nejmodernějších hal v Evropě a po letech konečně důstojný sportovní a kulturní stánek. Přitom arena v Praze vygenerovala jen za dobu své pětileté existence na daních a dalších efektech pro stát jako cash PĚT MILIARD KORUN!!! Jakýkoli podnikatelský záměr, byť spočtený do poslední koruny, jsme už za pár měsíců mohli hodit do koše, protože vládou nastavené podmínky se lusknutím prstů změnily v rozpětí mnoha set milionů mínus. V roce 2008 se k těmto neblahým rozhodnutím přidala světová finanční a později hospodářská krize, která nedolehla ani tak na hospodaření SAZKY, ale radikálně zhoršila podmínky na úvěrovém a směnečném trhu. To také situaci našich akcionářů nepomohlo. A jaká je reakce expremiéra vlády, té vlády, která mnohokrát deklarovala pomoc občanům a podnikům v krizi? „Nepřijímám odkazy na hospodářskou krizi a na zvýšené odvody DPH..." (Prohlášení M. Topolánka z 16. 10. 2009). Stát bez varování dodatečně zdanil SAZKU o miliardy korun, hospodářská krize v ČR už signalizuje 8,6% nezaměstnanosti a pokles DPH ve 2. čtvrtletí 2009 je -5,5%, ale předseda ODS to „nepřijímá"!

Místo pomocné ruky přichází expremiér a předseda jedné ze dvou nejsilnějších politických stran s prohlášením, kde soukromou společnost SAZKA napadá bezprecedentním způsobem. V prohlášení ze 16. října 2009 se proměňuje z expremiéra vlády, který bdí nad „bezpečnostním rizikem" státu obratem na experta na podnikovou ekonomiku v soukromém sektoru. Jsme svědky rozsáhlé ekonomické „analýzy" M. Topolánka s pronikavými závěry: „...jasné selhání a nekompetentnost vedení společnosti SAZKA a jejích orgánů... Jde o dlouhodobé a systémové problémy, které nevyřeší jen personální změny, ale restrukturalizace SAZKY a změna podmínek financování sportu." A následuje nepokrytá hrozba: „Pokud se tak nestane, pak je na místě, aby ministerstvo financí odebralo SAZCE licenci." A vrcholným tvrzením je výstup M. Topolánka zakončen: „Je neakceptovatelné, aby daňový poplatník doplácel ze státního rozpočtu na problémy SAZKY."

Nejenže daňový poplatník nikdy ani jediným haléřem nefinancoval společnost SAZKA nebo jakýkoli její projekt včetně vysočanské areny, naopak to byla SAZKA a také provoz areny, které již přinesly a stále přinášejí do státního i místních rozpočtů obcí miliardy korun.

Jeden z ekonomicky nejúspěšnějších podniků v zemi, který je trvale na špičce nejlepších podniků v ČR (viz např. žebříčky TOP 100, 100 nej... apod.) je v očích M. Topolánka hodný pouze jediného – odebrání licence. Jen jako ilustrace hluboké odbornosti expremiéra Topolánka v této oblasti slouží jeho výzva, aby Nejvyšší kontrolní úřad okamžitě provedl kontrolu hospodaření v Sazce. Zřejmě netuší, že NKÚ byl zřízen pro kontroly ve státních firmách a až úředníci NKÚ museli expremiéra upozornit, že žádá naprostý nesmysl. Dále M. Topolánek vyzývá generálního ředitele SAZKY, aby nechal provést v SAZCE nezávislý audit. Když už se stylizoval do role ekonomického podnikového experta, měl by vědět, že společnost s vydanými dluhopisy na lucemburské burze MUSÍ každým rokem podléhat znovu a znovu nejpřísnějšímu mezinárodnímu auditu, prováděnému renomovanou auditorskou společností.

Pomiňme, že se M. Topolánek ve svém prohlášení k SAZCE dále pouští na tenký led úvah o průběhu splácení obligací a podivuje se nad zcela samozřejmou věcí, že nejprve jsou více spláceny úroky a teprve potom jistina, což ví každý, kdo si někdy vzal obyčejnou hypotéku. Pomiňme i fakt, že M. Topolánek ví, za kolik se ve světě stavějí víceúčelové haly a srovnává hrušky s jablky, pomiňme dokonce i tu skutečnost, že M. Topolánek jako jediný na světě už nyní ví, jak dopadne hospodaření SAZKY v roce 2009 („tento pokles bude nadále pokračovat"!).

Prohlášení vyvolává pochyby

Jediné, co takové veřejné prohlášení může způsobit, jsou pochopitelně silné obavy investorů a bank, které Sazku úvěrují. Představa, že by například v sousedním Německu kancléřka Merkelová hrozila firmě Volkswagen, že by jí měla být odebrána licence na výrobu aut a vyzývala vlastníky k odvolání vedení, je nemyslitelná. Představa, že by britský ministerský předseda Brown řekl o loterní firmě Camelot, že na ni poslal tajnou službu MI6, protože financovala londýnský kulturní stánek Dóm tisíciletí (mimochodem, podle místních zdrojů neskutečně předražený a dnes již zbouraný), je absurdní.

Otázkou zůstává známé: Cui bono – komu to prospívá? Odebrání licence SAZCE by způsobilo radost všem silným hráčům na trhu herního průmyslu. Skupina Penta Investments, která mimo jiné vlastní konkurenční sázkovou kancelář Fortuna, již několikrát oslovila akcionáře SAZKY s nabídkou vstupu do společnosti a její ovládnutí a zcela nedávno tyto úmysly „pomoci" v médiích potvrdila. Objevily se též varovné signály o chystaných nákupech obligací SAZKY, vydaných k financování vysočanské arény na lucemburské burze.

V každém případě prohlášení M. Topolánka společnost hrubě poškozují a vlastníci společnosti budou zvažovat další kroky vůči soukromé osobě Mirka Topolánka včetně žaloby na náhradu škody.

Aktuální informace o kauze ATAK NA SAZKU čtěte na www.sazka.cz.